

Kornknarr *Crex crex*

Åtgärdsprogram
för hotade arter

INFORMATION INOM ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR HOTADE ARTER

Kornknarren är en brunspräcklig fågel som är ca 30 cm lång med ett vingspann på ca 50 cm. Den är mycket svår att få syn på. Det är oftast dess läte, ett mycket karaktäristiskt, monotont tvåstavigt raspande: krex-krex, som avslöjar var fågeln finns. Lätet hörs huvudsakligen nattetid och kan höras på långa avstånd.

Foto: Bengt Ekman/N - Naturfotograferna

Kornknarren tillhör jordbrukslandskapets fåglar. Förr levde kornknarren mestadels i strandnära områden, men i takt med att lämpliga områden har försvunnit är arten idag allt oftare hänvisad till vallar och gamla trädor. Kornknarren lever mestadels av insekter som skalbaggar, myror och gräshoppor. Honan bygger ensam sitt bo direkt på marken där hon lägger 8 –12 ägg. Ungarna kläcks i slutet av juni eller något senare. Tre dagar efter kläckningen kan ungarna själva söka sin egen föda, men övervakas av honan ännu en tid därefter.

Visste du att:

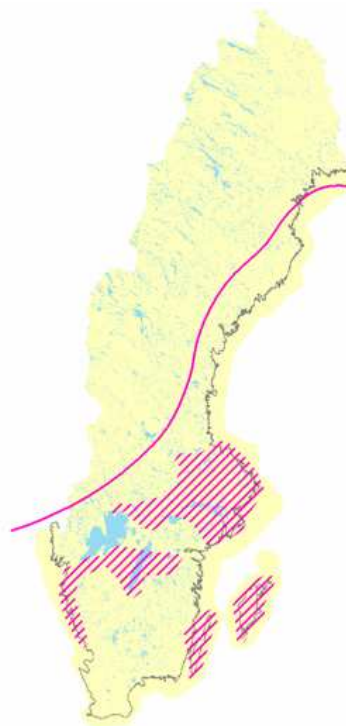
- Boet ligger oftast inom 200 meter från hannens favoritspelplats.
- Vegetationen runt boet måste vara minst 20 cm hög när häckningen inleds.
- Kornknarren övervintrar i Afrika söder om Sahara. Till Sverige återkommer den i mitten av maj – början av juni och landet lämnas åter i slutet av augusti.
- En hane lockar till sig honorna med sin sång och kan para sig med flera honor under en häckningssäsong.

Ett exempel på en miljö där kornknarren häckar. Högt (minst 20 cm) men inte för tätt stående gräs. Kornknarren tolererar även enstaka buskage i reviret. Området bör inte betas alltför hårt. Foto: Robert Ström

Det här kan du göra om du har kornknarr på Din mark!

- Slå/putsa området så sent som möjligt. Tidigast fem veckor efter att du hört kornknarren sjunga första gången.
- Lämna delar av fält oslagna både i mitten och längs kanterna.
- Lämna en kantzon vid fältet oslagen.
- Slå de oslagna delarna senare på säsongen, helst efter mitten av augusti.
- Om möjligt slå fältet inifrån och ut.
- Undvik efterbete.
- Putsa trädor tidigast efter den 1 augusti.
- Rapportera in alla fynd av kornknarr till Artportalen (www.artportalen.se).

Kornknarren förekommer i hela Syd- och Mellansverige, upp till Dalarna och Gävleborgs län samt regelbundet även utmed norrlandskusten ända upp till Norrbotten. Dess kärnområden i Sverige återfinns dock framför allt på Öland och Gotland men också i de östra delarna av Svealand samt i Västra Götaland.

Hot

Det största hotet mot kornknarren är förändring av jordbrukets markanvändning. Dels försvinner lämpliga häckningsplatser genom dränering och uppodling av gamla strandnära slätterängar, vilket leder till att arten idag allt oftare hänvisas till åkrar och vallar. Dels hotas kornknarren av en allt mer tidigarelagd slåtter, där både ägg och ungar i stor utsträckning förolyckas eftersom häckningen sker förhållandevis sent.

I den svenska rödlistan är kornknarren klassad som sårbar (VU), vilket innebär att arten riskerar att dö ut om den inte skyddas.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärdsprogram tas för närvarande fram för en mängd utrotningshotade arter som behöver särskilda åtgärder för att kunna bevaras för framtiden. Kornknarren är en av dessa arter. Länsstyrelsen samordnar arbetet med åtgärder inom länet. Länsstyrelsen har dessutom på uppdrag av Naturvårdsverket ett nationellt koordineringsansvar för vissa hotade arter. I och med de 16 miljö kvalitetsmålen som Riksdagen beslutat om satsas riktade medel för att säkra biologisk mångfald.

Hotade arter klassas av ArtDatabanken i den svenska Rödlistan som revideras vart 5:e år.

Läs mer:

ArtDatabanken: www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket: Åtgärdsprogram för kornknarr
www.naturvardsverket.se/bokhandel

Kontakt:

Miljöenheten, Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala.
Telefon: 018-19 50 00 www.c.lst.se

Åtgärdsprogram
för hotade arter